

Stručno obrazloženje za preventivnu zaštitu Špilje u kamenolomu Tounj**24. listopada 2005.**

Predstavnici speleologa Hrvatske su 12. rujna 2005. dostavili prijavu o devastaciji Špilje u kamenolomu Tounj. **Državni zavod za zaštitu prirode** je od Ministarstva kulture 10. listopada 2005. zaprimio zahtjev za izradom stručnog obrazloženja za preventivnu zaštitu predmetne špilje. Zavod je 24. listopada 2005. dostavio Ministarstvu stručno obrazloženje u kojem je predložena preventivna zaštita u kategoriji geomorfološkog spomenika prirode na rok od 3 godine (čl. 26. Zakona o zaštiti prirode).

S istraženih 8487 m ova se špilja nalazi na trećem mjestu po dužini u Hrvatskoj. Unutar špilje nađeni su vrlo rijetki sedimentacijski, korozijski i erozijski oblici koji ju svrstavaju u značajan i vrlo vrijedan geomorfološki i speleomorfološki lokalitet. Posebno valja istaknuti freatičke sige, fasete te muljne i glinovite vermikulacije (tzv. leopardova koža i hijeroglifi). Freatičke sige do sada su u svijetu zabilježene samo u špiljama Tounja i Ogulina. Od drugih sigovina interesantni su "makaroni" kao početne faze stvaranja stalaktita, stalagmiti, stupovi, heliktiiti, saljevi, špiljske kamenice, špiljske splavi, špiljski biseri, konuliti, kuglaste špiljske konkrecije, zavjese i kaskade.

Špilja u kamenolomu Tounj je i stanište više vrsta endemskih svojti od kojih se vrste *Eunapius subterraneus* i *Velkovrha enigmatica* nalaze i na Crvenom popisu ugroženih biljaka i životinja Hrvatske. *Eunapius subterraneus* je jedina do sada u svijetu poznata podzemna slatkovodna spužva. Obzirom da je ova špilja stanište vrsta koje su ugrožene na državnoj razini, a i stanište endemičnih svojti za Hrvatsku, ona temeljem Zakona o zaštiti prirode predstavlja ekološki značajno područje.

Čitavo područje na kojem se nalazi Špilja u kamenolomu Tounj ušlo je u sustav preliminarne Ekološke mreže Hrvatske i to kao dio jezgre (core area, Ogulinsko područje) od međunarodne važnosti, te se smatra da će, u procesu pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji, biti predloženo kao potencijalno područje europske ekološke mreže NATURA 2000 (pSCI).

Špilja se nalazi na popisu deset najugroženijih speleoloških objekata u Hrvatskoj.

* Autor fotografija: Darko Bakšić - SO PDS "Velebit"